

УДК: 657.1

Пасемник О.Г., Дмитришин А.Ф.

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

СИСТЕМА ОБЛІКУ ЯК ДЖЕРЕЛО УПРАВЛІНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ

© Пасемник О.Г., Дмитришин А.Ф.

В статті розглянуто, як розвиток системи обліку впливає на отримання своєчасної і достовірної облікової інформації, обґрунтовано вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення, що дасть змогу підвищити ефективність прийняття управлінських рішень.

Ключові слова: облікова інформація, система обліку, фінансовий облік, управлінський облік, управлінські рішення, інформаційна система.

In the article it is considered as development of the system of account influences on the receipt of timely and reliable accounting information, grounded perfection of the informationally-analytical providing which will enable to promote efficiency of acceptance of administrative decisions.

Key words: accounting information, system of account, financial account, administrative account, administrative decisions, informative system.

В статье рассмотрено, как развитие системы учета влияет на получение своевременной и достоверной учетной информации, обосновано совершенствование информационно-аналитического обеспечения, которое даст возможность повысить эффективность принятия управленческих решений.

Ключевые слова: учетная информация, система учета, финансовый учет, управленческий учет, управленческие решения, информационная система.

Вступ. На всіх етапах розвитку суспільства бухгалтерський облік був і залишається засобом формування інформації, яку в подальшому використовують для оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства і прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Виходячи з цього, інформаційне забезпечення процесу прийняття управлінських рішень – це основне завдання й функціональне призначення обліку в ринковій економіці. Інформація формується різними ланками системи управління підприємством і вона є необхідним елементом при прийнятті управлінських рішень, без неї формування науково-обґрунтованих рішень практично неможливо[3, 87-92].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням створення адекватної інформаційно-методичної бази для підготовки й прийняття своєчасних управлінських рішень на підприємстві присвячено ряд праць вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема: І.О. Белебехи, Ф.Ф. Бутинця, Б.Й. Валуєва, О.Д. Гудзинського, К. Друрі, Й.С. Завадського, А.Н. Кашаєва, Г.Г. Кірейцева, В.Г. Лінника, М.Х. Мескона, П.Т. Саблука, В.К. Савчука, Д.Є. Семьонова, В.В. Сопка, Л.К. Сука, М.Г. Твердохліба, О.Д. Шарапова, Л.С. Шатковської та інших. Водночас слід відзначити необхідність у подальшому розвитку здобутих вченими результатів щодо вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення менеджменту, що дасть змогу підвищити ефективність прийняття управлінських рішень.

Аналіз літературних джерел з проблем інформаційних потреб управління та способів їх задоволення показує, що ефективність механізму управління насамперед пов'язано з якісними змінами в інформаційній системі, зокрема в системі обліку.

Постановка завдання. Метою написання статті є дослідження організації системи обліку для отримання достовірної та своєчасної обліково-аналітичної інформації для потреб управління.

Виклад основного матеріалу. У зв'язку зі стрімким ростом інформаційного забезпечення, важливе значення має удосконалення облікової інформації, створення на її основі інформаційної системи, яка б відповідала запитам управлінської діяльності на макрорівні, тобто безпосередньо в сільгосппідприємствах.

Одним з основних постачальників інформації про стан та розвиток будь-якого підприємства для системи управління є система обліку. Суб'єкти господарювання використовують та надають користувачам все більші обсяги економічної інформації, у зв'язку з чим виникає проблема вдосконалення системи обліку [2, 187].

Облік є складовою частиною управлінської системи, який створює можливість відповідально підійти до поглибленого вивчення наявної ринкової інфраструктури та фінансових і технологічних можливостей з метою визначення раціональної технологічної і видової структури виробництва й забезпечення необхідною інформацією різних категорій користувачів.

При цьому акцент повинен бути спрямований на забезпечення потоку реальної, змістовної і об'єктивної інформації, необхідної для

прийняття обґрунтованих рішень щодо розвитку сільськогосподарських підприємств як в поточному, так і в перспективному періодах.

Ведення обліку необхідно для одержання та систематизації інформації, яка потрібна для управління діяльністю господарства будь-якого масштабу та рівня. Проте слід зазначити, що безпосереднє використання результатів обліку дещо ускладнене, оскільки його методологія, яка формувалася протягом століть не була орієнтована на завдання управління [1, 141-144].

Підприємство повинно застосовувати таку систему обліку, яка забезпечила інформаційні потреби як управління підприємством, так і зовнішніх користувачів.

З розвитком ринкових відносин створюється новий підхід до збору та використання інформації в аграрному секторі економіки. Зростає роль достовірної та своєчасної обліково-аналітичної інформації про фінансовий стан підприємства. Інформація постійно ускладнюється, змінюється якісно, зростає кількість її джерел і споживачів. Водночас зростає уразливість сучасного інформаційного суспільства від недостовірної інформації, її несвоєчасного надходження.

Сьогодні фінансовий облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться кожним підприємством, передбачає збір даних про господарські операції та їх фіксування в первинних документах, нагромадження даних про окремі об'єкти в реєстрах бухгалтерського обліку, складання звітних форм про стан і структуру активів, капіталу та зобов'язань. Всі види звітності, які складаються сільськогосподарськими підприємствами, в основному, базуються на даних фінансового обліку. Але фінансовий облік як основна частина інформаційної системи підприємства, не забезпечує управлінців оперативною інформацією для прийняття управлінських рішень.

Бухгалтерський облік в аграрному секторі втрачає свої домінуючі позиції в економічній роботі підприємства. Функція щодо забезпечення корисною і достатньою інформацією для прийняття ефективних рішень менеджерами різних рівнів покладена на службу управлінського обліку. Проте поки що в науковому світі немає загальноприйнятого розуміння сутності управлінського обліку, та його місця в інформаційній системі підприємства. Управлінський облік, який має оперативно і адекватно реагувати на запити

управління, швидко сприймати новітні технології, поєднувати бухгалтерський облік з іншими функціями управління, не виконує такі функції.

Водночас слід зазначити, що управлінський облік не регулюється чинним законодавством, а проводиться на розсуд та для задоволення інформаційних потреб керівництва підприємства.

Тому природа цієї інформації відрізняється від даних фінансового обліку, де застосовується послідовно обрана методологія.

Управлінський облік, сьогодні повинен використовувати зовнішню та внутрішню інформацію, яка б забезпечувала не тільки потреби виробництва, а й маркетингу та прогнозування.

На сільськогосподарських підприємствах процеси формування та відображення інформації обліку характеризуються певною складністю та специфічними особливостями. Система фіксування контролю та аналізу господарських операцій потребує певних галузевих прийомів і методів.

Нині відчувається брак методологічних та методичних розробок із забезпечення достовірною оперативною інформацією економічної роботи на підприємствах аграрного сектору економіки. Існує розбіжність, яка призводить до непорівнянності інформації про витрати, доходи та фінансовий результат у бухгалтерській, податковій та статистичній звітності.

Сільськогосподарські підприємства складають податкову, фінансову та статистичну звітність, а перевірки підлягає лише податкова. Безконтрольність призводить до формального ведення фінансового обліку на підприємствах, а це впливає на достовірність інформації, яку використовують для прийняття управлінських рішень.

Також найбільш проблемним є відсутність інформації про складові собівартості сільськогосподарської продукції, а також продуктів її переробки, що негативно позначається на можливостях конкурувати на внутрішньому та зовнішньому ринку для товаровиробників, експортерів та інших агентів ринку [4, 3-5].

В свою чергу, успішне функціонування сільськогосподарських підприємств та прийняття ними ефективних рішень можливе за наявності своєчасної, достовірної та повної інформації. Інформація формується різними ланками системи управління підприємства.

Облікова система у цьому процесі відіграє першочергову роль, оскільки, в ній зароджується інформація, яка може задовільними потреби користувачів.

З врахуванням зростаючих інформаційних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів відбувається реформування системи обліку згідно з вимогами міжнародних стандартів, яка дасть можливість визначити інформаційні потоки, пов'язані з даними, які є необхідними для своєчасного прийняття науково-обґрунтованих рішень.

Висновки. Узагальнюючи вищевикладене стосовно розвитку системи обліку для отримання своєчасної і достовірної інформації, слід зазначити, що існуюча методологія із забезпечення підприємства обліковою інформацією не відповідає запитам ринкової економіки, а тому потрібна нова модель інформаційної системи. Разом з тим в сучасних умовах зростає потреба у достовірній звітній інформації, яка може бути вдосконалена за допомогою посилення контролю з дотриманням підприємствами національних П(с)БО. На нашу думку необхідно, щоб чинне законодавство делегувало контрольні функції за методологією ведення обліку та складанням фінансової звітності офіційному державному органу, що дасть можливість користувачам використовувати достовірну інформацію для прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Воронко Р.М. «Облікове забезпечення сучасних потреб користувачів інформації» / [«Організаційно-економічні інструменти розвитку інтеграційних процесів в агропромисловому виробництві»]. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Тернопіль, 18-19 травня 2006р.
2. Жиглей І.В. «Бухгалтерський облік як інформаційна система соціально-орієнтованої концепції управління» / [«Організаційно-економічні інструменти розвитку інтеграційних процесів в агропромисловому виробництві»]. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Тернопіль, 18-19 травня 2006р.
3. Костенко О.М. «Обліково-аналітична інформаційна система підприємства». /О.М.Костенко// Міжнародний науково-виробничий журнал «Економіка АПК», 2008, - № 7. – С. 12-15.
4. Лузан Ю.Я. «Значення інформації в галузевому управлінні» / [«Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки України»]. Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 15 травня 2009р.
5. Хомин П.Я. Облікове забезпечення звітності сільськогосподарських підприємств (методологія і методика): Монографія. /П.Я. Хомин // – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 453с.